

працівників промисловості та будівництва, що впливало на загальний престиж професії.

Таким, чином, у повоєнний період матеріальні проблеми залізничників вирішувались повільніше виробничих. Однак, вже з другої половини 1950-х рр. ситуація стала змінюватись на краще. Такі заходи були спрямовані насамперед на стимулювання якісної праці робітників. Та все ж заробітна плата залізничників все ж залишалась нижчою, ніж в інших галузях промисловості та навіть інших видах транспорту.

Список використаних джерел:

1. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 77. – Спр. 711. Результати господарської діяльності залізниць. – 1962. – Арк. 85-87.
2. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 77. – Спр. 709. Звіт про роботу з кадрами на Одеській залізниці. – 1962. – Арк. 64-68.
3. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 77. – Спр. 740. Звіти про роботу з кадрами на Південно-Західній залізниці. – 1967. – Арк. 126-140.
4. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 24. – Спр. 167. Питання кадрів транспорту та зв'язку (16.01.1950-30.11.1950). – Арк. 6.
5. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 77. – Спр. 655. Довідка про роботу Одесько-Кишинівської залізниці. – 1955. – Арк. 60.
6. ЦДАГО України. – Ф. 1. – Оп. 77. – Спр. 725. Звіти про роботу з кадрами на Південно-Західній залізниці. – 1966. – Арк. 87-102.
7. ЦДАВО України. – Ф. 4924. – Оп. 49. – Спр. 43. Годовые анализы работы станций Юго-Западной железной дороги за 1961 год. Т.1. – 1961. – 101 л.

Руденко К.М.

студентка,

Науковий керівник: Захарченко Т.К.

кандидат історичних наук, доцент,

Бердянський державний педагогічний університет

ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ЗАГОСТРЕННЯ ПРОБЛЕМИ КВЕБЕКУ У КАНАДІ В 60-Х РР. ХХ СТ.

Кожна країна час від часу стикається з проблемою регіоналізму, що загострюється на тлі територіальних, економічних, національно-культурних та інших протиріч. Сьогодні у світі можна нарахувати більше 600 рухів, що загрожують цілісності суверенних держав. Із проблемою врегулювання міжрегіональних суперечностей, нажаль, довелося стикнутися і нашій країні. У 60-х роках ХХ ст. відчутної гостроти це питання набуває в Канаді, а саме у провінції Квебек. Суть цієї проблеми полягає у протистоянні франко-канадського населення, що становить більшість в провінції, англо-канадському та федеральному центру – Оттаві загалом.

Суспільні протиріччя потребували від влади пошуку оптимального шляху розв'язання цієї проблеми для того, щоб призупинити відцентрові тенденції.

Вирішення конфлікту було знайдено консенсусним методом, шляхом взаємних поступок і домовленостей, лавірування між різними політичними силами, владі вдалося досягти компромісу і майже звести соціальне напруження нанівець, не вдаючись до насильницьких методів. Фактично півстолітній досвід врегулювання такого роду конфліктів, довів свою конструктивність, а тому міжнародні експерти та дослідники, почали обговорення про можливість використання досвіду Канади для інших країн. Оскільки окрема ситуація в кожній із країн має свою специфіку, стаючи на шлях розв'язання даних проблем, необхідним є вивчення історичних витоків кожної з них, зокрема Канади, що і зумовлює актуальність цього дослідження.

В історіографії даного питання наявні дві протилежні наукові традиції – франко-канадська та англо-канадська, поряд з цими двома підходами склався третій – ліберальний, що був започаткований дослідженнями історика Р. Кука. Марксистський підхід до даної проблеми найбільшої розробки дістав у працях радянських дослідників: С. Сороко-Цюпи, В. Тишкова, В. Шило. Одними з фундаментальними праць можна вважати дослідження В. Коленко та С. Данилова, в яких значну увагу приділено вивченню історичних коренів і ідеологічних передумов феномена квебекського націоналізму. Серед сучасних українських дослідників, що займаються дослідженням питання Квебеку слід зазначити праці В. Коваленко, П. Катеринчук, А. Бандурки та Р. Сіромського.

Виходячи з актуальності теми дослідження і ступеня її наукової розробки, метою даної статті є дослідження історичних коренів та причин загострення проблеми Квебеку в другій половині ХХ ст. в Канаді.

У внутрішньополітичному житті Канади з 1960-х років надзвичайної гостроти набула національна проблема, що в свою чергу призвела до кризи системи канадського федералізму в цілому.

Специфікою цієї країни є існування двох великих етнічних груп: англо-канадців і франко-канадців, 4/5 населення яких проживає в провінції Квебек. Франко-канадське національне питання, що постало внаслідок загострення суспільно-економічних і політичних проблем, має під собою глибоке історичне коріння [4, с. 71].

Освоєння цієї країни європейцями фактично розпочинається тільки у XVI столітті. Характерним є те, що саме вихідці з материкової Франції заснувавши у 1605р. місто Порт Роял і Квебек у 1608 р., започаткували створення так званої Нової Франції на території нинішньої Канади. Однак Британська влада, що на той час контролювала велику кількість колоній вздовж східного узбережжя сучасних Сполучених Штатів, перенесла традиційне суперництво між Англією і Францією з європейського на північноамериканський континент. Саме завоювання земель Нової Франції Англією під час Семилітньої війни (1756–1763 рр.) стало відправною точкою тривалого антагонізму англійців і французів на цій території [2].

Після завоювання нова влада прагнула отримати повний контроль над здобутою колонією, асимілювавши поселенців, що розмовляли французькою мовою, мали свою систему права і до того ж сповідували католицизм, а не англіканство.

Уже в перші роки колоніального панування було покладено початок політичній системі, що поєднувала соціальне, політичне, економічне та культурне нерівноправ'я [3, с. 44].

Настав час переколювання кордонів і численних перейменувань. Офіційною мовою була оголошена англійська, у колонії вводилося британське кримінальне право. Нова Франція була перейменована в Квебек, а її територія сильно скорочена. Однак зустрівши опір і потерпівши ряд невдач, британська корона змушена була піти на певні поступки [1, с. 17].

Було видано Квебекський акт (1774 р.), згідно з яким офіційно жителям колонії гарантувалися повага і збереження їх звичаїв, релігії і власної цивільно-правової традиції. Однак він залишився виконаним лише на папері, зокрема на всі посади в колонії продовжили призначати тільки тих осіб, які володіли виключно англійською мовою. Не зменшило опору і розділення у 1791 році колонії Квебек на Верхню Канаду, де проживали переважно англо-канадці і Нижню – населену франко-канадцами. ХІХ століття позначилось новим етапом у боротьбі обох частин Канади за реформування існуючої політичної та соціально-економічної системи. Для того щоб зменшити невдоволення своїх підданих, британська влада ухвалила Акт про союз 1840 р., який проголосив об'єднання Верхньої і Нижньої Канади, але знову встановлював офіційне використання в Законодавчих зборах виключно англійської мови. Не мінімізувало міжнаціональну конфронтацію і утворення Канадської федерації у 1867 р.

До мовно-культурного аспекту франко-канадської проблеми додається ще й соціально-економічний. Подальший розвиток канадського суспільства в ХІХ – пер. пол. ХХ ст. відзначився подальшим зміцненням панівних позицій англо-канадців, що відбувався на тлі загальної відсталості Квебеку в економічному розвитку. Переважна частина населення провінції була зайнята в аграрному секторі, сфера промисловості була практично не розвинена. Зростання промислового виробництва в Квебеку відбувався вкрай повільно, поступаючись за загальними показниками іншим провінціям [1, с. 23].

Франко-канадці фактично були витіснені із суспільно-політичного життя держави, ключовим поняттям у свідомості квебекців стало поняття «виживання», що виявлялося у пасивному супротиві будь-яким змінам ззовні та ізоляцію від «світу англійців».

Друга світова війна збільшила розрив між англійським і французьким населенням Канади. Франко-канадці не підтримали участь канадських військ у війні в Європі, побоюючись посилення англо-канадського контролю над Квебеком, продовжуючи вважати, що військова служба за межами країни, уособлює імперіалістичні зв'язки, захист Британської імперії, а не захист канадських інтересів [6, с. 180].

Лише після Другої світової війни у квебекському суспільстві зародилось розуміння того, що пасивний опір не дозволить зберегти власну ідентичність у нових умовах, тому починає формуватися нова погляд франко-канадців на розвиток Квебеку, що передбачав перегляд статусу провінції у складі Канадської федерації [5, с. 6].

До того ж для цього визріли соціально-економічні умови: в роки Другої світової війни і післявоєнне десятиліття відбулася індустріалізація провінції, що перетворила Квебек в промислово високорозвинену частину країни, що володіє потужним економічним потенціалом. Однак їм користувались англо-канадці та американці, займаючи ключові позиції і при цьому використовуючи місцеву робочу силу і природні ресурси [6, с. 183].

Своєрідним стимулом, що підштовхнув до розуміння необхідності кардинальних змін стала смерть у 1959 р. багаторічного квебекського прем'єра М. Дюплессі, роки політики увійшли в історію якого увійшли під назвою «велике затемнення» через ультраконсерватизм в соціальній сфері, католицький клерикалізм і розгул корупції.

Таким чином, франко-канадське національне питання має під собою глибоке історичне коріння: саме події, пов'язані з освоєнням, завоюванням і розвитком територій провінції в період колоніального етапу розвитку Канади, багато в чому зумовили появу квебекського націоналізму. Пізніше, будучи наслідком певних історичних процесів, «квебекське питання» стало самостійним явищем, наклавшись на тло соціально-економічних проблем та політичної кризи, що стали передумовою так званої «Тихою революції» в Канаді.

Список використаних джерел:

1. Данилов С. Ю. История Канады. – М: Издательство «Весь Мир», 2006. – 256 с.
2. Ковальчук Я. Канадський біглівізм – Оттава – Київ: День, № 204, 2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/uk/article/svitovi-diskusiyi/kanadskiy-bilingvizm>, вільний. – Назва з екрана. – Дата звернення: 17 лютого 2018 р.
3. Коленко В. А. Французская Канада в прошлом и настоящем: очерки истории Квебека XVII – XX века. – М: Наука, 2006, 314 с.
4. Ладиченко Т.В. Всесвітня історія. 11 клас: рівень стандарту, академічний рівень Підручник. – К.: Грамота, 2011. – 224 с.
5. Сіромський Р. Б. Проблема Квебеку і канадський федералізм (1960–1982 рр.) – Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. – Л., 2005. – 18 с.
6. Тишков В. А., Кошелев Л. В. История Канады. – М.: Мысль, 1982. – 268 с.

Слободяник В.Ю.

студентка,

Інститут історії, етнології і права

Вінницького державного педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ПОБУТОВІ УМОВИ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ У 60–80-Х РР. ХХ СТ.

Будівництво комуністичної системи в СРСР вплинуло на внутрішньо-політичний розвиток України, яка увійшла до її складу на початку ХХ ст. Актуальність теми зумовлена дослідженням розвитку УРСР у суспільно-